

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΒΑΛΤΙΝΟΥ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ Γ2
ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2020-2021

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

ΣΥΡΙΑ 2015-2016

ΟΥΑΡΣΑΝ ΣΑΙΡ

ΠΑΤΡΙΔΑ

Κανένας δεν αφήνει την πατρίδα του,
εκτός αν πατρίδα είναι το στόμα ενός καρχαρία
τρέχει προς τα σύνορα μόνο όταν βλέπεις
ολόκληρη την πόλη να τρέχει κι εκείνη
οι γείτονές σου τρέχουν πιο γρήγορα από σένα
με την ανάσα ματωμένη στο λαιμό τους
το αγόρι που ήταν συμμαθητής σου
που σε φιλούσε μεθυστικά πίσω από το παλιό εργοστάσιο τσίγκου
κρατά ένα όπλο μεγαλύτερο από το σώμα του
αφήνεις την πατρίδα
μόνο όταν η πατρίδα δε σε αφήνει να μείνεις.
κανένας δεν αφήνει την πατρίδα εκτός αν η πατρίδα σε κυνηγά
φωτιά κάτω απ' τα πόδια σου
ζεστό αίμα στην κοιλιά σου
δεν είναι κάτι που φαντάστηκες ποτέ ότι θα έκανες
μέχρι που η λεπίδα χαράζει απειλές στο λαιμό σου
και ακόμα και τότε ψέλνεις τον εθνικό ύμνο
ανάμεσα στα δόντια σου
και σκίζεις το διαβατήριό σου σε τουαλέτες αεροδρομίων
κλαίγοντας καθώς κάθε μπουκιά χαρτιού
δηλώνει ξεκάθαρα ότι δεν πρόκειται να γυρίσεις.
πρέπει να καταλάβεις
ότι κανένας δε βάζει τα παιδιά του σε μια βάρκα
εκτός αν το νερό είναι πιο ασφαλές από την ξηρά
κανένας δεν καίει τις παλάμες του
κάτω από τρένα, ανάμεσα από βαγόνια
κανένας δεν περνά μέρες και νύχτες στο στομάχι ενός φορτηγού
τρώγοντας εφημερίδες
εκτός αν τα χιλιόμετρα που ταξιδεύει
σημαίνουν κάτι παραπάνω από ένα ταξίδι.
κανένας δε σέρνεται
κάτω από φράχτες
κανένας δε θέλει να τον δέρνουν
να τον λυπούνται
κανένας δε διαλέγει τα στρατόπεδα προσφύγων
ή τον πλήρη σωματικό έλεγχο σε σημεία
όπου το σώμα σου πονούσε
ή τη φυλακή,
επειδή η φυλακή είναι ασφαλέστερη
από μια πόλη που φλέγεται
και ένας δεσμοφύλακας το βράδι

είναι προτιμότερα από ένα φορτηγό
γεμάτο άντρες που μοιάζουν με τον πατέρα σου
κανένας δε θα το μπορούσε
κανένας δε θα το άντεχε
κανένα δέρμα δε θα ήταν αρκετά σκληρό
για να ακούσει τα:
γυρίστε στην πατρίδα σας μαύροι
πρόσφυγες
βρομομετανάστες
ζητιάνοι ασύλου
που ρουφάτε τη χώρα μας
αράπηδες με τα χέρια απλωμένα
μυρίζετε περίεργα
απολίτιστοι
κάνατε λίμπα τη χώρα σας και τώρα θέλετε
να κάνετε και τη δική μας
πώς δε δίνουμε σημασία
στα λόγια
στα άγρια βλέμματα
ίσως επειδή τα χτυπήματα είναι πιο απαλά
από το ξερίζωμα ενός χεριού ή ποδιού
ή τα λόγια είναι πιο τρυφερά
από δεκατέσσερις άντρες
ανάμεσα στα πόδια σου
ή οι προσβολές είναι πιο εύκολο
να καταπιείς
από τα χαλίκια
από τα κόκαλα
από το κομματιασμένο κορμάκι του παιδιού σου.
θέλω να γυρίσω στην πατρίδα,
αλλά η πατρίδα είναι το στόμα ενός καρχαρία
πατρίδα είναι η κάνη ενός όπλου
και κανένας δε θα άφηνε την πατρίδα
εκτός αν η πατρίδα σε κυνηγούσε μέχρι τις ακτές
εκτός αν η πατρίδα σου έλεγε να τρέξεις πιο γρήγορα
να αφήσεις πίσω τα ρούχα σου
να συρθείς στην έρημο
να κολυμπήσεις ωκεανούς
να πνιγείς
να σωθείς
να πεινάσεις
να εκλιπαρήσεις
να ξεχάσεις την υπερηφάνεια
η επιβίωσή σου είναι πιο σημαντική.

κανένας δεν αφήνει την πατρίδα εκτός αν η πατρίδα είναι
μια ιδρωμένη φωνή στο αυτί σου
που λέει
φύγε,
τρέξε μακριά μου τώρα
δεν ξέρω τι έχω γίνει
αλλά ξέρω ότι σπουδήποτε αλλού
θα είσαι πιο ασφαλής απ' ό,τι εδώ»

ΝΙΚΟΣ-ΑΛΕΞΗΣ ΑΣΛΑΝΟΓΛΟΥ

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΜΜΟ

Νύχτωσε στην Ελ Μίνα και πυκνή
σιωπή ανέβαινε απ' τη μεριά της θάλασσας
κι αντάμωνε το κάστρο· ολημερίς
ξαπλώνονταν αμίλητο και σκυθρωπό
σα μουδιασμένο ζώο

Τότε ξεχώρισα ήχο πνιχτό καθώς το φύλλο
που τσαλακώνεται μέσα σε χέρια ανάρμοστα
γρατσούνισμα σε σώμα ακάθαρμο, αρρωστημένο

Κι είδα έναν Άραβα μικρό, σημαδεμένο
έφεγγαν χέρια, πρόσωπο, μάτια κι ήταν όλος
χιλιάδες που άφηναν τη γη τους κι επιστρέφανε
μέσα στην άμμο, σε σκηνές, στο άσπρο φως.
Κι όταν μιλούσε δάκρυζε η φωνή και όλο ικέτευε
για κάποια θέση στη ζωή ή έστω αντίσταση
στο θάνατο που ερχότανε αργά και τον ρουφούσε

Μα εγώ έπλενα τα χέρια μου. Άγρια μοναξιά
τα χρόνια που έφυγαν με είχανε ποτίσει

Ο θάνατος του Μύρωνα (1960)

ΟΡΕΣΤΗΣ ΑΛΕΞΑΚΗΣ

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Διωγμένοι από την όμορφη πατρίδα
τώρα στους δρόμους των γυμνών ωρών

νομάδες ουρανών
αλιείς άστρων

εμείς
οι δόλιοι πρόσφυγες
του απάνω κόσμου

Από τη συλλογή Η λάμψη (1983)

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΤΑΣΙΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΛΕΥΚΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

Περνούν σε φάλαγγες
σκυμμένοι ακολουθούνε τούς προσοδοφόρους δρόμους
δυτικά της επαιτείας ομονοούν γύρω από φωτιές
δείχνουν τα σημάδια της πορείας και νοσταλγούν το μέλλον.
Απ' άκρη σ' άκρη μια γριούλα το νυφικό της περιφέρει,
κρατά τα ξεφτισμένα στέφανα
τα δίνει δώρο, λέει, ψάχνει για κάποια
ανύπαντρη φτωχιά να το προσφέρει.
Περνούν σε φάλαγγες
μορφές εξαύλωμένες τη γριά σκουντάνε, τρέχουν,
εκείνη ανήμπορη σφίγγει τη λευκή της ιστορία απορεί:
Πού είναι το λάθος;
Ώσπου οι άνθρωποι γίνονται σωροί
το κρύο σφίγγει κι η φωτιά τι να σου κάνει.
Η γριά μιλάει στον ουρανό σταυροκοπιέται,
έπειτα πλησιάζει τη φωτιά αφήνει τα καλούδια
«Να ζεσταθείτε, αυτά. Ο γάμος μπορεί να περιμένει».

Αχερουσία η θάλασσα (2019)

ΞΑΝΘΙΠΗ ΖΑΧΟΠΟΥΛΟΥ

ΝΑΥΑΓΙΑ ΣΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΔΩΜΑΤΙΟ ΜΟΥ

Κάθε βραδιά
ένα παιδί γυμνό
καταπίνει κύμα κύμα το Αιγαίο
και μετά ξερνάει
σπασμένες πλώρες ξεβρασμένες
στο τρικυμισμένο μου προσκεφάλι
Ύστερα γεμίζω το δωμάτιο με νερό
και γίνομαι ναυαγός
πλημμυρισμένης νύχτας
και τακτοποιημένης μέρας
Κάθε πρωί
ανοίγω το φως
και φυλάω στο σύνορο της συνήθειας
με λάβωμα κρυφό και ανοίκειο
Σε ρηχές μέρες
βαθαίνει το Αιγαίο

βαθύς κρατήρας
ηχώ του εαυτού μας.

Βαθύς ουρανός βυθός θάλασσας (2020)

ΑΦΡΙΚΗ 2011

ΜΠΕΡΤΟΛΤ ΜΠΡΕΧΤ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΡΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

Λαθεμένο μού φαινόταν πάντα τ' όνομα που μας δίνουν: «Μετανάστες». Θα πει, κείνοι που αφήσαν την πατρίδα τους. Εμείς, ωστόσο, δε φύγαμε γιατί το θέλαμε, λεύτερα να διαλέξουμε μια άλλη γη. Ούτε και σε μια άλλη χώρα μπήκαμε να μείνουμε για πάντα εκεί, αν γινόταν. Εμείς φύγαμε στα κρυφά. Μας κυνηγήσαν, μας προγράψανε. Κι η χώρα που μας δέχτηκε, σπίτι δε θα 'ναι, μα εξορία. Έτσι, απομένουμε δω πέρα, ασύχαστοι, όσο μπορούμε πιο κοντά στα σύνορα, προσμένοντας του γυρισμού τη μέρα, караδοκώντας το παραμικρό σημάδι αλλαγής στην άλληνη όχθη, πνίγοντας μ' ερωτήσεις κάθε νεοφερμένο, χωρίς τίποτα να ξεχνάμε, τίποτα ν' απαρνιόμαστε, χωρίς να συχωράμε τίποτ' απ' όσα έγιναν, τίποτα δε συχωράμε. Α, δε μας ξεγελάει τούτη η τριγύρω σιωπή! Ακούμε ίσαμ' εδώ τα ουρλιαχτά που ανταλαούν απ' τα στρατόπεδά τους. Εμείς οι ίδιοι μοιάζουμε των εγκλημάτων τους απόηχος, που κατάφερε τα σύνορα να δρασκελίσει. Ο καθένας μας, περπατώντας μες στο πλήθος με παπούτσια ξεσκισμένα,

μαρτυράει την ντροπή που τη χώρα μας μολεύει.
Όμως κανένας μας
δε θα μείνει εδώ. Η τελευταία λέξη
δεν ειπώθηκε ακόμα.

«Ποιήματα, «
μτφρ. Μάριος Πλωρίτης, Θεμέλιο (2008)

ΖΑΦΕΙΡΗΣ ΝΙΚΗΤΑΣ

ΤΑ ΝΕΡΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΗ

Κάθε μέρα η Φάτου
ξεκινά το φιλόδοξο ταξίδι:

από την πατρίδα της (τη Λιβερία)
φτάνει στα σύνορα με τη Σιέρα Λεόνε,

δεύτερη πατρίδα της, γιατί εκεί ζει η οικογένειά της

Όταν η μια πλευρά ανοίγει τα σύνορα
η άλλη, όχι σπάνια, τα κρατά κλειστά

Όμως η Φάτου δεν πτοείται –

στο δρόμο της επιστροφής εφοδιάζεται με καθαρό νερό

Από τη συλλογή Τα νερά του μετανάστη (2015)

ΝΑΤΑΣΑ ΑΘΗΑΙΝΙΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ

Βραδιάζει.

Στο λιμάνι τα πλοία σώπασαν πίσω απ' τα σύννεφα.

Οι ναυτικοί ξεμπάρκαραν σε σκοτεινά σοκάκια υπνωτισμένοι.

Τότε ξεχώρισε αυτή σαν οπτασία βουβή μέσα στη νύχτα.

Είχε φορέσει ανάποδα τη μαύρη της μαντίλα

προτού ξεμυτίσει αθέατη

στην προκυμαία της γαλάζιας πατρίδας.

Από πίκρα είναι γραμμένο το όνομά της.

Όλεθρο και καπνό μυρίζει το κορμί της.

Αυτήν, βλέπω, με τα σβησμένα μάτια

και τη μαντίλα ανάποδα δεμένη σαν γόρδιο δεσμό

που δεν έμελλε ποτέ κανείς να λύσει.
Γι' αυτήν, γράφω, που περιφέρεται
πατώντας τα πλήκτρα του ακορντεόν.

Ένα παιδί με κίτρινο ποδήλατο τής χαμογέλασε.
Ένα ζευγάρι ερωτευμένων τη φοβήθηκε.
Ένα γατί μπλέχτηκε στα βήματά της.
Ένα άστρο φώτισε τη σκιά της.
Μετά σκοτάδι...

Άπλωσε το πανωφόρι της στον δρόμο
κι αποκοιμήθηκε.
Πάνω απ' τα χνώτα της
δυο περιστέρια φτερούγισαν
κι έσβησαν όλες τις φωτιές.
Ημέρεψε.

Μια φεγγαβολή είχε μόλις σχίσει
τον θαμπό ορίζοντα.

ΣΥΡΙΑ 2015

ΕΥΑ ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΟΥ 2015

Ανήμερα των Χριστουγέννων
οι καμπάνες κτύπησαν
πένθιμα.

Το φεγγάρι λαμπύριζε αίμα
στα παγωμένα νερά του Αιγαίου
κι οι παιδικές φωνούλες
έγιναν ηχώ στα κύματα
της ασπλαχνίας μας.

«Θέλω να ζήσω» φώναζαν.
Χριστός γεννάται!
Κι ο κόσμος σκοτείνιασε
για πάντα...

ΦΡΟΣΟΥΛΑ ΚΟΛΟΣΙΑΤΟΥ

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΦΕΓΓΑΡΙ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ

Το άνεμο μην εμπιστεύεσαι
Είναι η θάλασσα χωρίς τα ανεμόφυλλα
Είναι το νερό της απώλειας
Με τη γραφή του γυρισμένη
Προς τα μέσα
Κάτω από λεπτό φιλμ αφρού
Άνθρωποι κρύφτηκαν
Σχεδόν τυφλό
Ένα μελτέμι ελλοχεύει την απόγνωση
Τον ορίζοντα πνίγει ο θάνατος
Παιδικά στόματα δίχως πνοή
Τυλίγουν το νερό
Αναλώσιμα όνειρα και άνθρωποι
Επιπλέον
Φτερά έχουν τα φύκια
Δες πάλλονται
Πέλαγο πεινασμένο
Δάκρυ κρυστάλλωσε
Αυξάνεται ο χαμός
Σαν να είναι τέρας που ξαναγενιέται
Όταν ξεφεύγουν από τον θάνατο
Και πάνε σε άλλο θάνατο
Με το πρώτο φεγγάρι της άνοιξης
Μολυσμένες χειρονομίες
Αντανακλούν στα τζάμια της νύχτας

ΚΟΥΛΑ ΑΔΑΛΟΓΛΟΥ

ΚΑΜΕΡΑ

Τρυπώνω στον φακό της κάμερας και πάω
περνώ βουνά σύνορα και φράχτες.
Άνθρωποι με ελαφρά μπουφάν στο ψύχος
το χιόνι κάτω παγωμένο
η μάνα εξαθλιωμένη, μαντίλα στο κεφάλι, βήχει
κι αυτή στην αγκαλιά της — πόσων μηνών; — ανήσυχη
τεράστια μάτια απ' την αδυναμία, λερωμένη,
της δίνω ένα μπιμπερό
κοιτάζει γύρω έκπληκτη
κι ανθίζει το πιο όμορφο χαμόγελο
μέσα στο οδυνηρό σκοτάδι.

ΣΑΝ ΤΥΨΗ

Ποδίτσες παιχνιδιάρικες και τρυφερά φορμάκια
ζακετούλες ροζ, με φιόγκο, με ζεστή επένδυση.
Εκείνα, όμως, δεν έχουν
μόνο θυμούνται
αυλές και γέλια και παιχνίδια
βλέπουν γονείς στραγγισμένους
ή τους χάνουν
δεν ονειρεύονται
γιατί το μέλλον μια μικρή κουκίδα
χωρίς χρώματα χωρίς διαστάσεις
σεντονάκια της αθωότητας
μη μου γίνετε τύψη.

ΝΙΚΟΣ ΠΕΝΤΑΡΑΣ

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

I

Σε μοναχική παραλία
χαράζω καθημερινά στα βράχια
τις τελευταίες ειδήσεις
χωρίς εικόνες όμως
από σκοτωμένα παιδιά

σε πολεμικές συγκρούσεις
χωρίς συντρίμια και χαλάσματα
χωρίς άστεγους και πεινασμένους
χωρίς εικόνες τέλος πάντων
από τραγικά συμβάντα
να τις βλέπουν οι γλάροι να ξαφνιάζονται
το κύμα ν' αγριεύει
για να τις διαβάζουν οι επόμενες μέρες
ίσως κάποια κάποτε βρεθεί με καρδιά μητέρας.

ΝΤΙΝΟΣ ΣΙΩΤΗΣ

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Πολλοί απ' αυτούς που σταμάτησαν
δεν ήξεραν πού έβγαζε ο δρόμος,
άλλοι ψάχναν για το λιμάνι,

άλλοι ρωτούσαν για το σταθμό,
ένας σκυφτός κούρδιζε το ρολόι
του σταματημένο εδώ και μέρες,

άραγε τι τον ένοιαζε η ώρα;
ήταν πρωί, ο ήλιος σηκωνόταν
κι όλα μυρίζαν άλλη μια σκάρτη μέρα.

ΙΩΣΗΦ Σ. ΙΩΣΗΦΙΔΗΣ

ΠΑΙΔΙ-ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ ΚΑΙ Η ΜΑΣΚΑ ΜΟΥ

Το επάγγελμά μου ηθοποιός, στ' αλήθεια πολιτικός,
κολλώ με κερί φτερούγες στις πλάτες των θεατών,
στο καμαρίνι βλέπω τηλεόραση, λύνω σταυρόλεξο
αναζητώντας πράσινα άλογα, ανέμους και ύδατα.

Σπουργίτης ραμφίζει το τζάμι μου να δω τις ειδήσεις:
ένα παιδί σπαράζει μπρος στα πτώματα των γονιών,
ξαγρυπνά στον τάφο τους, το σέρνουν μετανάστη μετά,
να, το ξεβράζει η θάλασσα απόδημο σ' αιώνιο ύπνο.
Στην τσεπούλα του ένα μπλοκάκι όπου έγραψε:
'Θα σας καταγγείλω όλους στον Θεούλη μου.'

Στο ένα-οριζοντίως του σταυρόλεξου απαντώ: 'Δράμα'
Αδύνατο να παίξω το δράμα τέτοιου παιδιού. Ίσως
αν διατμήσω το δέρμα μου ως το κόκαλο; Ως το μεδούλι;

Το δύο-καθέτως ρωτά: 'Μπαίνει σε σφαγείο
μα δεν ματώνει'. 'Ηλιαχτίδα!' λαλώ,
και κρύβω τα μάτια ν' αποφύγω τον ήλιο.

Ηθοποιός ! Ποιο ήθος ποιώ; Στέκω, δεν παραστέκω,
το ψέμα ντρέπεται για τα χείλη μου που ψεύδονταν,
η μάσκα μου αφαιρεί απ' το πρόσωπο τη μάσκα,
με ανακρίνει η αλήθεια πώς δολοφονείται η αλήθεια.
Στο δέκα-καθέτως απαντώ και για μένα: 'Υποκριτής'.

Η μάσκα βαριά, με κάνει βραδύ και δεν προφταίνω
την Ιστορία που προβαδίζει, με το παιδί στην πλάτη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΟΥΛΙΑΡΑΣ

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Από την άλλη πλευρά
της φωτογραφίας γράφω για να θυμάμαι
όχι το πού και πότε αλλά ποιος

Δεν είμαι εγώ στη φωτογραφία

Τίποτε δεν μας άφησαν
να πάρουμε μαζί μας
Μόνον αυτή την φωτογραφία

Αν τη γυρίσετε από την άλλη θα με δείτε

Εσύ είσαι στη φωτογραφία, με ρωτούν
Δεν ξέρω τι να σας πω

Από τη συλλογή Δρόμοι της μελόνης (2005)

ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ 1922

ΘΑΝΑΣΗΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΤΗΣ ΘΛΙΨΗΣ

Η θλίψη ακατοίκητη ψάχνει τους μετανάστες της
Όπως έφυγαν για ν' αστράφτει

Απ' το κενό, το άδειο της σπίτι
Με τις ίδιες κινήσεις της ψυχής
Σαν ν' άλλαξαν δρόμο και να 'στριψαν σ' ενός μικρού
Παράδρομου την ιστορία για ν' αγοράσουν

Της μέρας το ψωμί, ένα καρβέλι στα δύο

Μίλια θολά μετακινήθηκαν με τα ίδια μάτια

Ακίνητα, αμετακίνητα να κοιτούν τον κόσμο

Έναν κόσμο ίδιο στοιχισμένο σε άλλη σειρά

Έναν ίδιο κόσμο στη φωτεινή του μεριά

Σκοτεινότερο κι από την αυγή

Μη αντέχοντας να πουν το ίδιο παράπονο

Μία δεύτερη φορά, με τον ίδιο λόγο που τους ξερίζωσε

Από κει, μυριάδες ριπές αέρα πιο πέρα ασάλευτοι

Και πάλι στο ίδιο παράπονο πνιγμένοι ζωντανοί

Εδώ περισσότερο απ' ό,τι εκεί

Η θλίψη ακατοίκητη φέρνει τους μετανάστες της

Στον άλλο τόπο, να ηχεί από απόσταση τόσο

Σώμα σαν κέλυφος κενό.

ΚΥΠΡΟΣ 1974

ΚΩΣΤΑΣ ΜΟΝΤΗΣ

ΕΝΑΣ ΓΕΡΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ

Μνήμη Χρίστου Γαβριηλίδη

Και τώρα τι θα γίνει μ' εκείνο τον γέρο πρόσφυγα
που τον απαντούσα πριν κάθε μέρα στη στάση
να περιμένει το λεωφορείο για του Μόρφου
και ν' ανάβει συνέχεια τσιγάρα να περάσει η ώρα,
και που σήμερα δεν ήταν εκεί,
και που χτες δεν ήταν εκεί,
και που δε θάν' ξανά εκεί;

ΜΑΡΙΑ ΠΕΡΑΤΙΚΟΥ-ΚΟΚΑΡΑΚΗ

ΞΕΡΙΖΩΜΟΣ II

σ' όλες τις γυναίκες που έζησαν την προσφυγιά

Κορφές τού τόπου μας,
Γυναίκες
αγέρωχες, στην πλάτη
των κυμάτων

ευθυτενείς, στο αντίκρισμα
του ουρανού
Άφοβες, στου καιρού
τις επεμβάσεις.
Ξάγρυπνες
στην αναζήτηση.
Φιγούρες επίμονης
η Χαρίτα Μάντολες
μα και η Μάρω
και η Γιαννούλα,
τρεις αδελφές
που υπερήφανα
υπομένουν την Απουσία
την ατέρμονη
διαδικασία στον πόνο!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΟΛΕΣΚΗΣ

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΠΟΥ ΑΓΑΠΗΣΑΜΕ

Ο κόσμος που αγαπήσαμε
απομένει πίσω απ' τα συρματοπλέγματα
και τους ξένους στρατούς,
ζει σαν φάντασμα μέσα σε έρημα τοπία,
μπαινοβγαίνει μέσα σε χαλασμένα σπίτια,
δειπνάει σε εγκαταλειμμένα τραπέζια.

Ο κόσμος που αγαπήσαμε απόμεινε
ένας δρόμος σπαρμένος με πτώματα,
ένα ξερό πηγάδι με τρεις αγνώριστους νεκρούς,
μια πόρτα ανοιχτή σε μισοχαλασμένο σπίτι,
που τη χτυπά αδιάκοπα ο αγέρας,
ένας νεκρός σκύλος
με φουσκωμένη την κοιλιά του, σαν σακί, πλάι στην εξώπορτα.

Δεν μπορούμε να το συλλογιστούμε αλλιώς
παρά μονάχα όπως τον αφήσαμε τούτο τον κόσμο

κι όλο θέλουμε να γυρίσουμε
για να βάλουμε τάξη.

ΕΛΛΗ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

λύσανε τα σαντάλια τους, τα μέλη αποσταμένα
έγειραν να ξεκουραστούν
σιγά σιγά, μην ακουστούν
βγήκανε τα φαντάσματα σεργιάνι, ένα ένα.
ετούτο βγήκε απ' τα προικιά της πρώτης θυγατέρας
εκείνο από τη τσιμινιά
και σμίχτηκε στη γειτονιά
με τις χαρούμενες φωνές πού κουβαλά ό αέρας.

φαντάσματα, φαντάσματα τού χθεσινού μας κόσμου
γιατί δε χάνεστε κι' εσείς
μέσα στα βάθη της ψυχής
κι' αβάσταχτη μάς φέρνετε ευωδιά χαμένου δυόσμου;

ΑΓΓΕΛΑ ΚΑΙΜΑΚΛΙΩΤΗ

ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Διανύεις αποστάσεις
επί τόπου
κρατώντας πυξίδα
ένα μισοφέγγαρο ήλιο
που ανατέλλει και δύει
μαζί σου
Φαύλη ανακύκλωση ευχών
Του χρόνου στα σπίτια μας
Του χρόνου στα σπίτια μας
Του χρόνου
Ποιου χρόνου;
Πορεύεσαι
Εναποθέτεις ελπίδες
Μνήμες ανακαλείς
Πορεύομαι πλάι σου καιρό
Δεν ξεχνώ
αλλά ούτε και θυμάμαι

ΑΛΕΒ ΑΝΤΙΑ*

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΕΣ ΜΝΗΜΕΣ: ΑΠΟΣΚΕΥΕΣ

Ξυπνάς ακόμη τις νύχτες
και σκέφτεσαι τι θα 'παιρνες μαζί σου
αν έπρεπε να φύγεις
άλλη μια φορά
κι άλλη μια φορά να ξαναρχίσεις;
Ο κανόνας του πρόσφυγα:
μια βαλίτσα για τον καθένα,
δυο για την οικογένεια.
Μήπως θα πάρεις τα σημειωματάρια σου,
τις φωτογραφίες;
Ποια από τα αγαπημένα σου παπούτσια;
Το καλό χειμερινό σακάκι, βέβαια.
Ίσως ένα απ' τα περσικά χαλιά
– μα τότε δεν παίρνεις τίποτε άλλο.
Τι θα διέσωζες;
Μήπως σε ταράζει ακόμη
η αντίθεση ανάμεσα στη νοοτροπία
του πολιορκημένου που αποθηκεύει τα πάντα
για κάθε απρόβλεπτη έλλειψη,
ακόμη και απομεινάρια παλιών κεριών
για την περίπτωση που θα κοπεί ξαφνικά
το ηλεκτρικό ρεύμα
και τη λογική του πρόσφυγα
ότι μπορεί να κατέχει στ' αλήθεια
μόνο μια βαλίτσα με αντικείμενα;
Όλα τ' άλλα είναι τυχαία.
Δεν είναι στ' αλήθεια δικά σου.
Όλα τ' άλλα πρέπει να τ' αφήσεις πίσω.

* Τουρκοκύπρια ποιήτρια

1974
Χριστούγεννα στην προσφυγιά.
Christmas in a refugee camp.

ΒΑΣΙΛΚΑ ΠΕΤΡΟΒΑ-ΧΑΤΖΗΠΑΠΑ

ΜΑΚΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Έρχονται κάποτε στιγμές –
αγωνίες, ταλαντεύσεις
βαθιές, σουβλερές
αποκαλύψεις.

Στο πάτωμα κάτω
κομματάκια αμέτρητα συντριμμένος
ο καθρέφτης
του εαυτού σου.

Εσύ από πάνω του
κομματάκι κομματάκι
μαζεύεις
μα είναι η εικόνα στρεβλωμένη.
Με ματωμένα δάκτυλα
μαζεύεις ξανά
τη μορφή σου.

**Πρώτα βήματα στη ζωή, πρόσφυγες.
First steps in life, as refugees.**

ΝΕΝΑ ΦΙΛΟΥΣΗ

ΕΝΤΟΥΤΟΙΣ ΑΚΤΗΜΩΝ

Δεν έχω τίποτε δικό μου
ούτ' εμένα
ούτ' εσένα.
Για τίτλο ιδιοκτησίας ούτε σκέψη.
Εδώ και το πακετάκι του θανάτου
«οι καπνιστές πεθαίνουν γρήγορα»
και από την άλλη μεριά «το κάπνισμα σκοτώνει»
μου το αγόρασαν. Ένας φίλος,
η ευρωπαϊκή ένωση, εσύ
δε θυμάμαι.

ΑΓΓΕΛΑ ΚΑΪΜΑΚΛΙΩΤΗ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

Στην αποβάθρα του Κάστρου
τις Κυριακές συνωστίζονται
ακίνητοι με το βλέμμα καρφωμένο
στη γραμμή του ορίζοντα
εκείνη την απατηλή γραμμή
την πύλη ενός παράδεισου
δίχως σταθμούς και τρένα
με βάρκες ξεβρασμένες
σε παραλίες κατεχόμενες
Αύριο ο κύριος και η κυρία
θα τους πληρώσουν
για την απελπισία τους

ΛΕΥΚΙΟΣ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ

ΤΟ ΠΕΤΡΙΝΟ ΣΠΙΤΙ ΜΕ ΤΑ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΑ

Μέσα στο πούσι
έρχεται από πολύ μακριά
δίχως στέγη,
με τα περιστέρια στο γείσο –

είναι το ξυπόλυτο παιδί
με τη σπασμένη φυσαρμόνικα
που περνάει στον δρόμο’

είναι το πέτρινο σπίτι με τ’ άδεια
δωμάτια κι οι παράξενες αγελάδες
που έχουν μετακινηθεί
μέσα στην ομίχλη

είναι τα παράθυρα χωρίς
πλαίσιο στο πέτρινο σπίτι
με τα περιστέρια στο γείσο’

είναι το παιδί που δεν βλέπει
με τη φυσαρμόνικα
χωρίς ήχο –

απαγορεύεται η μουσική
και το εμβατήριο της θλίψης
έτσι καθώς διασχίζει τον δρόμο
με το πέτρινο σπίτι
ο μικρός Ζαχαρίας
μόλις δύο ετών’

ενθάδε κείται
στο κοιμητήριο Ριζοκαρπάσου*

6/12/2004

* Στη κατεχόμενη Κύπρο

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΑΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΤΥΦΩΝΕΣ

Οι τυφώνες στην εποχή τους
ξεριζώνουν δέντρα
αρπάζουν στέγες

πλημμυρίζουν τις ακτές
σηκώνουν κύματα βουνά
βουλιάζουν καράβια

Οι τυφώνες στην εποχή μας
ξεριζώνουν θεμέλια
αρπάζουν το αύριο
πλημμυρίζουν τα χέρια με αίμα
σηκώνουν συρματοπλέγματα
βουλιάζουν αθώες ψυχές.